

Manu, l'amic dels seus amics

per Fernando de Lama

Quan em vaig assabentar de la mort de Manel Marí, Manu a partir d'ara, després d'un seguit de dies dolorosos en els quals la incredulitat, la ràbia i la impotència creixien al mateix ritme en què la seva vida s'apagava, em va venir una imatge al cap. Era una foto que li havia fet uns anys abans, a Alborgaia, on havia construït la seva llar, passejant pel mercat amb la seva parella, Eva, i la petita Joana. Unes setmanes després vaig furgar per tots els discs durs per a trobar aquesta foto. Seré sincer: no és molt bona. Està una mica desenfocada i té la perspectiva a l'inrevés. En lloc de situar el punt de fuga en la sortida del passadís, es fixa en una persiana en la qual posa 'tancat per vacances'. Però es veu la família caminant amb tranquil·litat i amb total harmonia: Eva empenyent el carret i Manu amb el barret de palla, que havia convertit en senyal d'identitat, i una motxilla a l'espatlla, en la qual –revelaré el secret– portava el mecanoscrit de *Tavernàries*.

Aquell dia d'estiu havia anat a conèixer el pis d'Alborgaia, nascut de la reforma d'un antic assecador de tabac i xufa. Em van rebre un munt de caixes encara per desfer i una muntanya de papers sobre el piano, en el qual Manu solia deixar córrer la seva passió per la música. Joana jugava en una piscineta inflable a la terrassa i Eva em va obsequiar amb una llauna de cervesa ben freda.

Després vam fer un volt pel poble, i acabàrem asseguts a la terrassa d'un restaurant xinès, on uns para-sols publicitaris ens deslliura-

Estiu de 2014, Alborgaia. En la motxilla de Manu hi ha el mecanoscrit de *Tavernàries* (fotografia: FdL).

ven d'un sol aclaparador. Allà, Manu va obrir la motxilla i va treure una carpeta negra d'anells, amb folis esmenats i ratllats emboïcats en plàstic, i em va llegir a traïció una bona part del seu futur llibre.

Parlarem sense pressa sobre el que considerava la seva primera obra de la maduresa, després de vuit anys de silenci poètic. Era, sens dubte, el seu projecte més avantguardista –si és que es pot parlar així d'algú que mai va estar en la reguarda de res– i en el qual la música estava més present que mai. Tant que molts dels poemes havien nascut directament com cançons, amb la idea, no sé si inconscient, que algun dia fossin musicats.

Havia jugat no sols amb la musicalitat, sinó amb l'estructura dels poemes, i es parava a explicar-me la rima d'aquells 'sobrats' que havia inventat, alguna cosa així com un revers tenebrós i divertit dels 'sonets'.

Recordo la primera vegada que vaig escoltar el narcocorrido 'Paco el de sa Peña' dels seus llavis després d'un glop d'escuma. I se'm van quedar gravats uns versos d'un sobrat titulat 'Constants vitals', que algun il·luminat creurà profètics: "Sabeu que hi ha vegades que no entenc / allò d'anar morint? M'hi resisteixo. / Ben cert, sé que et degradis o que et cremis / i que l'aire és distint quan no el respireu, / que arribaran vesprades sense incen-

En la imatge, un jove Manel Marí, l'any 1995 (fotografia: Marta Garcia Marí, arxiu familiar).

dis, / que abocaré l'instint als murs insípid, / i que un cop apartades les matèries / seré tan sols l'extint ésser que calla.”

Se'l veia absolutament satisfet, malgrat els últims dubtes que quedaven per solucionar. Llegia amb la seva veu de baríton i somreia entre dents. Ningú podia imaginar que eixe poemari, que li valgué el Premi València Alfons el Magnànim de Poesia, seria l'últim.

A la tarda vàrem anar a l'FNAC de València, a la presentació d'un llibre, que va acabar com el rosari de l'aurora després de la violenta intervenció d'un grup filonazi de ments rasurades, i acabàrem en el terrat d'algun amic, a Russafa, menjant pataquetes de blanc i negre i bevent cava.

Suposo que he triat aquesta història entre d'altres perquè encara que hi ha alcohol, no és una anèdota purament de bar. N'hi ha d'al-

tres, com els matins de platja a cala Xarraca, que Manu aprofitava per visitar la finca familiar i trepitjar la mateixa terra que havien trepitjat els seus ancestres —en la qual només uns mesos després d'ell va perdre la vida el seu benivolgut *tiu Fèlix* en un accident increïble i absurd—, o l'arròs al forn al qual Alfons i Dorita convidaven els diumenges en el pis del barri des Pratet de Vila, o els recitals poètics als quals arrossegava en tasca missionera els amics, que sempre eren avorrits quan no era ell qui esculpia versos d'eixa forma tan intensa mentre subratllava amb la mà del cigarret.

Però, cal dir-ho, Manu era un poeta de bar, i més encara, un home de bar. En els bars va escriure la majoria dels seus versos entre vi i cervesa, moltes vegades en tovallons o en sotagots. Una paraula, 'sotagots', que ell ens va en-

senyar a tots, com tantes altres que utilitzava en els seus poemes, de vegades lluminosos i d'altres hermètics. En aquests bars va regalar vida i filosofia a tots els que van voler escoltar-lo, mentre observava tot el que es coïa al voltant, a la recerca de material poètic legítim. Can Pou, el Madagascar, Sa Perfu, Ses Canyes o darrerament Can Miquetes, entre d'altres, podran testificar-ho i ell mateix ho va deixar escrit moltes vegades: “Però fèiem l'amor a les taules dels bars / davant els ulls en sec dels companys de mentides” (*Patrimoni dels dies*). En començar aquest article tenia la sincera intenció de fer una semblança personal de Manu, perquè vaig pensar que de la poesia s'ocuparien d'altres més entrenats, i no vull que es converteixi en un d'aquells flacs obituaris, en els quals l'autor aprofita per a donar-se importància a càrrec de l'homenatjat, encara que rellegeixo i veig que va tendint cap a això.

Per a parlar de Manu puc acudir a tots els tèmics sense separar-me ni un mil·límetre de la realitat: era divertit, apassionat, crític, sensible, engrescador, tossut, afectuós, sorneguer, tendre, intel·ligent, generós, bo, discutidor, càustic... A vegades una mica bocamoll. Era un parot. I tenia un talent net per a la creació.

Puc arribar fins i tot al tòpic dels tòpics: Manu era l'autèntic amic dels seus amics. Capaç de fer-te sentir el seu millor confrare just uns minuts després de conèixer-te, amb aquella salvatge cordialitat que conreava amb gust i amb la qual va anar teixint una xarxa entre els seus amics d'ambdues vores del Mediterrani, de tots els llocs que ell va considerar ca seva. Com si tenir-los junts al voltant de la taula d'una terrassa i amb una canya al davant fora no sols un motiu d'alegria, sinó la seva missió principal.

“Només entre el soroll trobo l'eternitat / greu del silenci, car / ja cap altre soroll no hi cap per fer-me nosa.” (“Bar i vespre”, *El tàlem*).

FERNANDO DE LAMA ■